

## **OPIS SYSTEMU KONTROLI WEWNĘTRZNEJ W BANKU SPÓŁDZIELCZYM W KŁOBUCKU**

### **Cele systemu kontroli wewnętrznej**

Celem systemu kontroli wewnętrznej jest zapewnienie:

- skuteczności i efektywności działania Banku,
- wiarygodności sprawozdawczości finansowej,
- przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku,
- zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

### **Struktura systemu kontroli wewnętrznej (trzy linie obrony)**

System Kontroli wewnętrznej w Banku obejmuje:

- funkcję kontroli mającą za zadanie zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych w procesach funkcjonujących w Banku, w szczególności zarządzania ryzykiem w Banku, która obejmuje wszystkie komórki i jednostki organizacyjne Banku odpowiedzialne za realizację zadań przypisanych tej funkcji;
- Stanowisko do spraw zgodności – którego zadaniem jest koordynacja, kontrola i nadzór nad realizacją obowiązków związanych z procesem zarządzania ryzykiem braku zgodności (w tym identyfikacja, ocena, kontrola i monitorowanie ryzyka braku zgodności działania Banku z przepisami prawa, przepisami wewnętrznymi Banku, przyjętymi w Banku standardami rynkowymi). Stanowisko ds. zgodności umiejscowione jest na II linii obrony systemu zarządzania i ma również za zadanie niezależne monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych zapewniających osiągnięcie celów systemu kontroli wewnętrznej w tym dokonywanie testowania przestrzegania mechanizmów kontrolnych.
- niezależną komórkę audytu wewnętrznego realizowaną przez Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, mającą za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem oraz systemu kontroli wewnętrznej w Banku.

Funkcjonujący w Banku system kontroli wewnętrznej, zorganizowany jest na trzech niezależnych i wzajemnie uzupełniających się liniach obrony:

- pierwsza linia obrony – zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku, na podstawie, między innymi ustanowionych limitów, zgodności działania Banku z przepisami wewnętrznymi, z przepisami prawa oraz przyjętymi w Banku standardami rynkowymi. Na tym poziomie komórki organizacyjne w ramach funkcji kontroli odpowiadają za z identyfikację ryzyka, wdrożenie mechanizmów kontrolnych oraz monitorowanie poziome (weryfikacja bieżąca/testowanie) przestrzegania mechanizmów kontrolnych w ramach własnej linii.
- druga linia obrony – zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powołanych do tego stanowiskach/komórkach organizacyjnych (niezależnie od zarządzania ryzykiem na I linii) poprzez identyfikację, ocenę, kontrolowanie, monitorowanie i raportowanie ryzyka, a także monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych w ramach własnej linii oraz w stosunku do I linii obrony w ramach monitorowania pionowego. Drugą linię obrony stanowią

w Banku komórki organizacyjne mające za zadanie zapewnienie stosowania mechanizmów kontrolnych oraz dokonywanie niezależnego monitorowania ich przestrzegania.

- trzecia linia obrony – audyt wewnętrzny, mający za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem oraz systemu kontroli wewnętrznej, który jest realizowany przez SSOZ.

### **Funkcja kontroli**

W ramach Systemu Kontroli Wewnętrznej Bank wyodrębnia funkcję kontroli, na którą składają się:

- mechanizmy kontrolne w procesach funkcjonujących w Banku,
- niezależne monitorowanie i testowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych
- raportowanie w ramach funkcji kontroli.

### **Umiejscowienie, zakres zadań oraz niezależność Stanowiska do spraw zgodności**

1. Zapewnienie zgodności w Banku stanowi jeden z celów systemu kontroli wewnętrznej i rozumiane jest w Banku jako zapewnianie przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych, odpowiednio poprzez funkcję kontroli oraz zarządzanie ryzykiem braku zgodności.
2. Zapewnienie zgodności przez funkcję kontroli realizowane jest przez każdego pracownika Banku w ramach przestrzegania obowiązujących przepisów prawa, regulacji wewnętrznych i standardów rynkowych, poprzez tworzenie, stosowanie oraz modyfikowanie mechanizmów kontrolnych i dokonywanie niezależnego monitorowania przestrzegania mechanizmów kontrolnych, zgodnie z przypisanymi mu obowiązkami służbowymi.
3. Za koordynację, kontrolę i nadzór nad realizacją obowiązków związanych z procesem zarządzania ryzykiem braku zgodności odpowiada Stanowisko do spraw zgodności.
4. Stanowisko do spraw zgodności podlega bezpośrednio pod Prezesa Zarządu (podległość organizacyjna) i ma zapewnione wskazane w przepisach atrybuty niezależności.
5. Zadania Stanowiska do spraw zgodności obejmują m.in.:
  - opracowanie i weryfikacja procedur dotyczących zarządzania ryzykiem braku zgodności;
  - dbałość o właściwe powiązanie zarządzania ryzykiem braku zgodności ze strategią Banku, w tym poprzez dokonywanie przeglądów zarządczych regulacji dotyczących działania stanowiska do spraw zgodności oraz w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności;
  - identyfikacja i monitorowanie ryzyka braku zgodności poprzez analizę przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz wyników wewnętrznych postępowań wyjaśniających.
  - śledzenie zmian w przepisach zewnętrznych oraz informowanie właścicieli regulacji i członków Zarządu o planowanych zmianach przepisów zewnętrznych;
  - dbałość o spójność regulacji wewnętrznych;
  - podejmowanie działań na rzecz zapewnienia zgodności działań Banku z prawem oraz przyjętymi standardami postępowania;
  - współpraca z Bankiem Zrzeszającym, Spółdzielnią Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS oraz innymi podmiotami zewnętrznymi w zakresie wynikającym z konieczności zapewnienia zgodności;
  - okresowe raportowanie w zakresie ryzyka braku zgodności do Zarządu, Rady Nadzorczej, Komitetu Audytu.

6. W Banku funkcjonują mechanizmy zapewniające niezależność Stanowiska do spraw zgodności, w tym:
- Zarząd i Rada Nadzorcza zatwierdzają Regulamin funkcjonowania stanowiska do spraw zgodności;
  - Osoba na stanowisku do spraw zgodności ma zapewniony bezpośredni kontakt z członkami Zarządu i rady Nadzorczej;
  - Osoba na stanowisku do spraw zgodności uczestniczy w posiedzeniach Zarządu.
  - Osoba na stanowisku do spraw zgodności uczestniczy w posiedzeniach Rady Nadzorczej i Komitetu Audytu w przypadku gdy przedmiotem posiedzenia są zagadnienia związane z systemem kontroli wewnętrznej, w tym zapewnieniem zgodności, audytem wewnętrznym lub zarządzaniem ryzykiem.
  - Powoływanie i odwoływanie osoby na stanowisku do spraw zgodności odbywa się za zgodą Rady Nadzorczej.

#### **Zakres zadań i umiejscowienie Audytu Wewnętrznego**

1. Funkcja audytu wewnętrznego dla Uczestników Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, jest realizowana przez Pion Audytu w Spółdzielni i jest uregulowana odrębnymi przepisami w tym zakresie.
2. Celem audytu wewnętrznego w Systemie Ochrony jest zapewnienie osiągnięcia celów Systemu Ochrony, m. in. poprzez badanie audytowe mające na celu weryfikację przestrzegania przez Spółdzielnię i Uczestników przepisów prawa, postanowień Umowy oraz zasad zarządzania ryzykiem.
3. Zasady prowadzenia audytu wewnętrznego w Systemie Ochrony określają „Zasady audytu wewnętrznego w Systemie Ochrony Zrzeszenia BPS”, stanowiące załącznik do Umowy Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

#### **Rola Zarządu Banku, Rady Nadzorczej i Komitetu Audytu Rady Nadzorczej**

1. Do obowiązków Zarządu Banku w ramach systemu kontroli wewnętrznej należy w szczególności:
  - zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnienie funkcjonowanie adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej;
  - zapewnienie ciągłości działania systemu kontroli wewnętrznej;
  - określenie kryteriów oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej;
  - określenie rodzajów działań podejmowanych w celu usunięcia nieprawidłowości znaczących i krytycznych wykrytych przez system kontroli wewnętrznej, w tym środków naprawczych,
  - zatwierdzanie kryteriów wyodrębniania procesów istotnych i listy procesów istotnych wyodrębnionych przez Bank oraz ich powiązania z celami ogólnymi systemu kontroli wewnętrznej;
  - zatwierdzanie zasady kategoryzacji nieprawidłowości wykrytych przez system kontroli wewnętrznej;
  - zapewnienie niezależnego monitorowania przestrzegania mechanizmów kontrolnych poprzez określenie odpowiedniego jego zakresu i kryteriów;
  - zatwierdzanie matrycę funkcji kontroli i wyznaczenie osoby odpowiedzialnej za jej sporządzenie i monitorowanie;

- ustanawianie zasady raportowania o skuteczności kluczowych mechanizmów kontrolnych oraz o wynikach ich testowania;
  - ustanawianie zasad okresowego raportowania o wynikach monitorowania mechanizmów kontrolnych i podjętych działaniach naprawczych;
  - zatwierdzanie Polityki zgodności w Banku, Regulaminu funkcjonowania stanowiska do spraw zgodności w Banku oraz Regulaminu kontroli wewnętrznej w Banku;
  - zapewnienie niezależnego usytuowania Stanowiska ds. zgodności, określa w sposób formalny uprawnienia i obowiązki Stanowiska ds. zgodności;
  - raportowanie do Rady Nadzorczej, nie rzadziej niż raz w roku, o sposobie wypełnienia swoich zadań w ramach systemu kontroli wewnętrznej.
2. Do obowiązków Rady Nadzorczej w ramach systemu kontroli wewnętrznej należy w szczególności:
- sprawowanie nadzoru nad wprowadzeniem i zapewnieniem funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej w Banku;
  - zatwierdzanie kryteriów oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej;
  - zatwierdzanie zasady kategoryzacji nieprawidłowości wykrytych przez system kontroli wewnętrznej;
  - dokonywanie corocznej oceny skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, w tym skuteczności funkcji kontroli w Banku;
  - zatwierdzanie Polityki zgodności w Banku, Regulaminu funkcjonowania stanowiska do spraw zgodności w Banku oraz Regulaminu kontroli wewnętrznej w Banku;
  - informowanie Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS o wynikach oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej w formie uchwały.
3. Do podstawowym zadaniem Komitetu Audytu w systemie kontroli wewnętrznej należy monitorowanie skuteczności systemu kontroli wewnętrznej. Zadanie to Komitet audytu realizuje dokonując m.in. oceny przynajmniej raz w roku systemu kontroli wewnętrznej oraz oceny na podstawie przedstawionych raportów przez Zarząd Banku wyników identyfikacji, oceny, kontroli i modyfikacji wielkości i profilu ryzyka braku zgodności.

### **Zasady corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej**

1. Ocena adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej w Banku obejmuje ocenę adekwatności i skuteczności funkcji kontroli, zapewnienia zgodności oraz niezależną ocenę dokonaną przez audyt wewnętrzny realizowany na mocy zapisów Umowy Systemu Zrzeszenia BPS.
2. Ocena adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej w Banku dokonywana jest w formie uchwały Rady Nadzorczej w oparciu o ustanawiane przez Zarząd, przyjęte przez Radę Nadzorczą kryteria oceny skuteczności i adekwatności systemu kontroli wewnętrznej.
3. Z uwagi na fakt, że Bank jest uczestnikiem Systemu Ochrony oraz uwzględniając zapisy Ustawy o bankach spółdzielczych, III linia obrony (tj. audyt wewnętrzny) jest realizowana przez Spółdzielnię. W związku z tym ocena adekwatności i skuteczności III linii obrony jest dokonywana przez Radę Nadzorczą Spółdzielni.